

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 2. joulukuuta 2016
(OR. en)

Toimielinten välinen asia:
2016/0379 (COD)

15135/16
ADD 8

ENER 418
ENV 758
CLIMA 169
COMPET 637
CONSOM 301
FISC 221
IA 131
CODEC 1809

SAATE

Lähettiläjä: Euroopan komission pääsihteerin puolesta
Jordi AYET PUIGARNAU, johtaja

Saapunut: 1. joulukuuta 2016

Vastaanottaja: Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopan unionin neuvoston pääsihteerin

Kom:n asiak. nro: SWD(2016) 411 final

Asia: KOMISSION YKSIKÖIDEN VALMISTELUASIAKIRJA TIIVISTELMÄ
VAIKUTUSTEN ARVIOINNISTA Oheisasiakirja Ehdotus Euroopan
parlamentin ja neuvoston direktiiviksi sähkön sisämarkkinoita koskevista
yhteisistä säännöistä (uudelleenlaadittu) Ehdotus Euroopan parlamentin ja
neuvoston asetukseksi sähkön sisämarkkinoista (uudelleenlaadittu)
Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan
unionin energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston
perustamisesta (uudelleenlaadittu) Ehdotus Euroopan parlamentin ja
neuvoston asetukseksi riskeihin varautumisesta sähköalalla

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja SWD(2016) 411 final.

Liite: SWD(2016) 411 final

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 30.11.2016
SWD(2016) 411 final

KOMISSION YKSIKÖIDEN VALMISTELUASIAKIRJA

TIIVISTELMÄ VAIKUTUSTEN ARVIOINNISTA

Oheisasiakirja

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä (uudelleenlaadittu)

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sähkön sisämarkkinoista (uudelleenlaadittu)

**Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan unionin energia-
alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta (uudelleenlaadittu)**

**Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi riskeihin varautumisesta
sähköalalla**

{COM(2016) 861 final}

{SWD(2016) 410 final}

{SWD(2016) 412 final}

{SWD(2016) 413 final}

Vaikutustenarvioinnin tiivistelmä

Vaikutustenarviointi seuraavista ehdotuksista:

- Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä (uudelleenlaadittu)
- Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sähkön sisämarkkinoista (uudelleenlaadittu)
- Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan unionin energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta (uudelleenlaadittu)
- Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi riskeihin varautumisesta sähköalalla

A. Toimien tarve

Miksi? Mihin ongelmaan puututaan? Enintään 11 riviä

Hyvin toimivat energiamarkkinat, jotka takaavat varmat energiantoimitukset kilpailukyysisin hinnoin, ovat olennaisen tärkeitä kasvun ja kuluttajien hyvinvoinnin saavuttamiseksi. Siksi ne ovat EU:n energiapolitiikan ytimessä. Ne ovat myös yksi EU:n energiaunionin keskeinen tavoite. Energiaunioni on ilmaissut aikeensa laatia lainsäädäntöehdotuksia, jotka koskevat sähkön toimitusvarmuutta ja sähkömarkkinoiden rakenteen uudistamista siten, että tukku- ja vähittäiskauppa on kytketty toisiinsa. Tämä vaikutustenarviointi osoittaa, että siirtymisellä vähähiiliseen talouteen tulee olemaan perustavanlaatuisia vaikutuksia EU:n energia-alan organisointiin ja markkinatoimijoiden ja kuluttajien asemaan. Siinä määritellään mahdollisia parannustarpeita neljällä toisiinsa liittyvällä alalla: i) nykyinen markkinarakente ei pysty ottamaan vastaan suuria määriä vaihtelevaa, usein hajautettua sähköntuotantoa, eikä se mahdollista uusien teknologisten edistysaskeleiden hyödyntämistä; ii) on olemassa epävarmuutta siitä, ovatko tulevat investoinnit tuotantokapasiteettiin riittäviä; epävarmuutta aiheuttaa myös kapasiteettimarkkinoiden koordinoimattomuus; iii) jäsenvaltiot noudattavat kriisitilanteisiin varautumisessa tai niiden hallinnassa koordinoimattomia kansallisia toimintatapoja ja jättävät yleensä huomioimatta rajojensa ulkopuolella vallitsevan tilanteen; ja iv) sähkön vähittäismarkkinoilla uudet palvelut yleistyvät hitaasti, palvelutaso on alhainen ja markkinoiden suorituskyky on kyseenalainen.

Mihin aloitteella pyritään? Enintään 8 riviä

Yleisenä poliittisena tavoitteena on parantaa sähkömarkkinoiden varmuutta ja tehokkuutta ja lisätä niiden kilpailua ja samalla varmistaa, että sähköä tuotetaan kestäväällä tavalla ja se pysyy kohtuuhintaisena kaikille. Tämä edellyttää, että kilpailun kaikki hyödyt niin hintojen kuin palvelujen valikoiman ja tason suhteen välitetään täysimääräisesti kaikille kuluttajille. Toimilla on neljä erityistavoitetta: i) markkinarakenteen kustannustehokas mukauttaminen vaihtelevaan ja usein hajautettuun tuotantoon, ottaen huomioon tekniikan kehitys; ii) helpotetaan investointeja oikeaan määrään oikeantyyppisiä resursseja toimitusvarmuuden varmistamiseksi ja rajoitetaan samalla koordinoimattomien kapasiteettimekanismien vääristäviä vaikutuksia; iii) parannetaan jäsenvaltioiden keskinäistä avunantoa verkon ylikuormituksen aikana ja tehostetaan niiden välistä koordinoitua ja yhteistyötä kriisitilanteissa; ja iv) puututaan energian vähittäismarkkinoiden heikon kilpailun syihin ja oireisiin.

Mikä on EU-tason toiminnasta saatava lisäarvo? Enintään 7 riviä

Sähkömarkkinoista on tullut entistä yhdennetyimmät, kun rajat ylittävä sähkökauppa on kasvanut ja Euroopan sähköverkossa on entistä enemmän fyysisiä yhteenliittäjäjä. Nämä tekijät yhdessä uusiutuvien energialähteiden osuuden asteittaisen kasvun kanssa ovat tehneet kansallisista sähköjärjestelmistä huomattavasti aikaisempaa enemmän riippuvaisia toisistaan. Tällä aloitteella pyritään muuttamaan voimassa olevaa EU-lainsäädäntöä ja luomaan uudet puitteet rajat ylittävälle yhteistyölle. Tämä voidaan oikeudellisesti ja käytännössä saavuttaa ainoastaan EU:n tasolla. Jäsenvaltiot eivät voi yksin vastata näihin haasteisiin yhtä tehokkaasti. Tehokkaampien ja yhtenäisempien EU:n sähkömarkkinoiden luominen ja paremmin koordinoitun toimintapolitiikan varmistaminen toimitusvarmuuteen liittyvissä kysymyksissä edellyttää kaikkien jäsenvaltioiden yhdenmukaisia ja koordinoitua toimia. Tämä voidaan saavuttaa tehokkaimmin EU:n tason toimilla.

B. Ratkaisut

Mitä lainsäädännöllisiä ja muunlaisia toimintavaihtoehtoja on harkittu? Onko jokin vaihtoehto arvioitu parhaaksi? Miksi? Enintään 14 riviä

Vaikutustenarvioinnissa esitetään kunkin neljän määritellyn ongelmakokonaisuuden osalta useita erilaisia lainsäädännöllisiä ja muunlaisia toimintavaihtoehtoja.

Markkinarakenteen mukauttaminen: 0) ei EU:n toimia; 0+) ei lainsäädäntötoimia; 1) parannetaan markkinoiden joustavuutta ottamalla käyttöön oikeudellisesti sitova kehys, jossa jätetään tilaa kansalliselle täytäntöönpanolle. Tässä vaihtoehdossa määritellään erilaisia tavoitetasoja markkinoiden yhdenmukaiselle vähiten kunnianhimoisesta vaihtoehdosta a kaikkein kunnianhimoisimpaan vaihtoehtoon c. 2) EU:n markkinoiden täydellinen yhdenmukaisuus. Parhaaksi arvioitu vaihtoehto on vaihtoehto 1c.

Tuotantokapasiteettiin tehtävien investointien helpottaminen: 0) ei EU:n toimia; 0+) ei lainsäädäntötoimia; 1) pyritään parantamaan energiamarkkinoita ilman kapasiteettimekanismeja; 2) otetaan kapasiteettimekanismien perustaksi EU:n laajuinen riittävyysarviointi; 3) otetaan kapasiteettimekanismien perustaksi rajat ylittävää osallistumista koskevat EU:n puitteet; 4) luodaan EU:n laajuiset tai alueelliset kapasiteettimekanismit. Parhaaksi arvioitu vaihtoehto on vaihtoehto 3 (joka kattaa myös vaihtoehdot 1 ja 2).

Jäsenvaltioiden keskinäisen riippuvuuden ja yhteistyön parantaminen kriisitilanteissa: 0) ei EU:n toimia; 0+) täytäntöönpanon valvonta, ei lainsäädäntötoimia; 1) yhteiset vähimmäissäännöt, joita jäsenvaltioiden on noudatettava; 2) yhteiset vähimmäissäännöt sekä velvollisuus tehdä tehokasta yhteistyötä alueellisella ja EU:n

tasolla; 3) täydellinen yhdenmukaistaminen ja päätöksenteko alueellisella tasolla. Parhaaksi arvioitu vaihtoehto on vaihtoehto 2.

Puuttuminen vähittäismarkkinoiden heikkoon kilpailuun: 0) ei EU:n toimia; 0+) kilpailun ja kuluttajien osallistumisen parantaminen ilman lainsäädäntötoimia; 1) otetaan käyttöön oikeudellisesti sitova kehys, jossa jätetään tilaa kansalliselle täytäntöönpanolle; 2) täydellinen yhdenmukaistaminen ja kuluttajien kattava suoja. Parhaaksi arvioitu vaihtoehto on vaihtoehto 1.

Parhaaksi katsotut vaihtoehdot ovat tuloksellisimpia, taloudellisesti tehokkaimpia ja yhdenmukaisimpia muiden alojen toimien kanssa.

Kuka kannattaa mitäkin vaihtoehtoa? Enintään 7 riviä

Eri vaihtoehdot ja ideat perustuvat kaikkien asiaosaisten sidosryhmien erityisesti julkisessa kuulemisessa esittämien vaihtoehtojen ja kannanottojen arviointiin. Komissio katsoo, että ehdotetut aloitteet ovat tasapuolisia ja oikeasuhteisia kompromisseja. Komissio uskoo, että niiden tuloksena saadaan markkinat, jotka ovat lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä varmemmat, tehokkaammat ja kilpaillummat, samalla kun varmistetaan, että sähköä tuotetaan kestäväällä tavalla ja se pysyy kohtuuhintaisena. Ehdotetuilla aloitteilla varmistetaan, ettei sähkön sisämarkkinoille aiheudu vahinkoa.

C. Parhaaksi arvioidun vaihtoehdon vaikutukset

Mitkä ovat parhaaksi arvioidun vaihtoehdon hyödyt (jos parhaaksi arvioitua vaihtoehtoa ei ole, päävaihtoehtojen hyödyt)? Enintään 12 riviä

Jäljempänä annetaan yleiskuva parhaana pidettyjen vaihtoehtojen hyödyistä:

- **Sähkön sisämarkkinoiden edistäminen** luomalla tasapuoliset toimintaedellytykset erilaisille tarjonta- ja kysyntäpuolen resursseille. Tämä lisää kilpailupaineita ja voi siten luoda painetta sähkölaskujen pienentämiseen, mikä viime kädessä hyödyttää kuluttajia ja taloutta ilman ympäristövaikutuksia. Hyvin toimivilla sähkömarkkinoilla on myös välillisiä ympäristöhyötyjä, sillä ne loisivat kannustimia vähähiilisen tuotannon kasvattamiseen.
- **Luotettavammat sähköjärjestelmät** Euroopassa alhaisemmin kustannuksin. Nämä hyödyttävät taloutta ja tarjoavat suoria hyötyjä yrityksille ja kuluttajille. Ne auttaisivat estämään sähkökriisejä ja, jos sellainen kuitenkin ilmenisi, optimoisivat niukkojen resurssien käytön ja varmistaisivat, että markkinat jatkavat toimintaansa mahdollisimman pitkään.
- Euroopan siirto- ja jakeluverkkojen **tehokkaampi toiminta**. Tämä johtaa kustannussäästöihin, jotka voidaan viime kädessä siirtää kuluttajille, mukaan lukien energiaköyhät kuluttajat sekä yritykset. Tämä hyödyttää jälleen taloutta ja kansalaisia. Sillä on myös suoria ympäristöhyötyjä, sillä tehokkaampi verkko pystyy ottamaan paremmin vastaan uusiutuviin energialähteisiin perustuvan sähkötuotannon kasvavan osuuden.
- Energiaköyhyyden osalta ehdotetuilla toimenpiteillä on **myönteinen vaikutus EU:n kotitalouksien terveyteen ja hyvinvointiin**, ja ne tuottavat myös epäsuorasti koko talouden laajuisia tuottavuushyötyjä.

Mitkä ovat parhaaksi arvioidun vaihtoehdon kustannukset (jos parhaaksi arvioitua vaihtoehtoa ei ole, päävaihtoehtojen kustannukset)? Enintään 12 riviä

Sidosryhmille voi aiheutua hallinnollisia kustannuksia, jotka johtuvat tarpeesta tarkistaa ja mukauttaa niiden liiketoimintakäytäntöjä, jotta voidaan helpottaa aloitteessa ehdotettuja muutoksia sähkömarkkinoiden toimintaan. Kustannuksia kuitenkin myös säästyy, kun sähkömarkkinoista tulee tiiviimmin yhdenmukaiset. Merkittäviä suoria kielteisiä sosiaalisia tai ympäristövaikutuksia ei ole odotettavissa.

Mitkä ovat pk-yrityksiin ja kilpailukykyyn kohdistuvat vaikutukset? Enintään 8 riviä

Ehdotetut aloitteet vähentävät uusien tulokkaiden markkinoille tulon esteitä ja tarjoavat niille vakaan toimintakehyksen. Tämä on erityisen tärkeää startup-yrityksille ja pk-yrityksille, jotka tyypillisesti tarjoavat innovatiivisia energiapalveluja ja -tuotteita. Erittäin pieniin laitoksiin voi toisaalta kohdistua hallinnollisia vaikutuksia. Näitä vaikutuksia pienennetään merkittävästi toimenpiteillä, jotka helpottavat tällaisten laitosten yhteenliittymistä, mikä mahdollistaa lukuisien pienten laitosten yhteisen käytön ja hallinnan. Ehdotuksiin sisältyy myös joitain poikkeuksia.

Kohdistuuko jäsenvaltioiden budjettiin ja julkishallintoon merkittäviä vaikutuksia? Enintään 4 riviä

Ehdotetut aloitteet voivat aiheuttaa kertaluonteisia kustannuksia jäsenvaltioille, joiden on muutettava kansallista lainsäädäntöään. Ne voivat myös aiheuttaa lisätaakkaa toimivaltaisille viranomaisille, sillä niiden on valvottava näiden aloitteiden täytäntöönpanoa ja seurattava niiden jatkuvaa soveltamista. Vaikutus on kuitenkin rajallinen, koska toimivaltaiset viranomaiset toteuttavat jo tällaisia tehtäviä kansallisella tasolla.

Onko muita merkittäviä vaikutuksia? Enintään 6 riviä

Energiayhteisön sopimuspuolten kanssa voitaisiin harjoittaa tiiviimpää yhteistyötä, kun nämä maat panevat täytäntöön ehdotetut aloitteet ja soveltavat niitä. Tämä koskee erityisesti niitä jäsenvaltioita, joilla on yhteinen raja energiayhteisön jäsenmaiden kanssa.

Suhteellisuus?

Edellä esitetyille parhaiksi arvioiduille vaihtoehdoille on yhteistä se, että niissä pyritään saavuttamaan tasapaino neljän tavoitteen välillä: i) sähkömarkkinoiden yleisen kilpailun, tehokkuuden ja luotettavuuden lisääminen; ii) vähähiiliseen sähköntuotantoon siirtymisen mahdollistaminen; iii) alueellisen yhteistyön edistäminen; ja iv) tilan jättäminen kansalliselle täytäntöönpanolle.

D. Seuranta

Milloin asiaa tarkastellaan uudelleen? Enintään 4 riviä

Komissio seuraa säädösten siirtämistä osaksi kansallista lainsäädäntöä ja hyväksytyjen toimenpiteiden noudattamista. Se toteuttaa tarvittaessa täytäntöönpanotoimenpiteitä. Energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyövirasto (ACER) seuraa vuosittain edistymistä ehdotettujen aloitteiden tavoitteiden saavuttamisessa. Komissio arvioi hyväksytyjen toimenpiteiden vaikuttavuutta, tehokkuutta, johdonmukaisuutta ja merkityksellisyyttä viiden vuoden kuluttua (alustavasti) hyväksytyjen toimenpiteiden voimaantulosta.